EFL DARSLARIDA O‘YINLARNING O‘QUVCHILAR MOTIVATSIYASIGA TA’SIRI

Davlataliyeva Farangiz Shavkatjon qizi
University of Business and Science talabasi

Hilola Abduxamidova Dilshod qizi
University of Business and Science o’qituvchisi
https://doi.org/10.5281/zenodo.20134355

Annotatsiya

This article examines the effect of using games on students’ motivation in English as a Foreign Language (EFL) classrooms. Motivation is one of the key factors influencing successful language learning, and maintaining students’ interest remains a major challenge for teachers. The study highlights how game-based learning can increase students’ engagement, participation, and positive attitude toward learning. It also briefly considers different types of educational games and their role in improving language skills. The findings suggest that games help reduce anxiety, encourage active involvement, and create a supportive and interactive learning environment.

Keywords: EFL, motivation, games, engagement, language learning, student activity, teaching methods

Аннотация

В данной статье рассматривается влияние использования игр на мотивацию учащихся на уроках английского языка как иностранного (EFL). Мотивация является одним из ключевых факторов успешного изучения языка, и поддержание интереса учащихся остаётся важной задачей для учителей. В статье подчеркивается, что игровые методы обучения способствуют повышению активности, вовлеченности и положительного отношения к обучению. Также кратко рассматриваются виды образовательных игр и их роль в развитии языковых навыков. Результаты показывают, что использование игр снижает уровень тревожности, способствует активному участию учащихся и создаёт благоприятную образовательную среду.

Ключевые слова: EFL, мотивация, игры, вовлеченность,
обучение языку, активность учащихся, методы обучения

Kirish

Bugungi globallashuv davrida ingliz tilini o‘rganish har bir o‘quvchi uchun muhim ahamiyat kasb etmoqda.(Richards Rodgers, 2014). Shu sababli, ingliz tilini samarali o‘qitish masalasi zamonaviy ta’lim tizimining dolzarb yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Biroq, o‘quvchilarning dars jarayonidagi faolligini ta’minlash va ularning motivatsiyasini yuqori darajada saqlab qolish o‘qituvchilar uchun murakkab vazifa bo‘lib qolmoqda(Dornyei, 2001).

Ko‘pincha an’anaviy o‘qitish metodlari o‘quvchilarda zerikish, qiziqishning pasayishi va passivlikni keltirib chiqaradi(Harmer,2007). Ayniqsa, chet tilini o‘rganishda bu muammo yanada sezilarli bo‘ladi. Chunki yangi tilni o‘zlashtirish vaqt va sabr talab qiladi. Shu sababli zamonaviy

pedagogika o‘yin texnologiyalaridan foydalanishni samarali usullardan biri sifatida ko‘rib chiqmoqda.(Wright et al.,2006).

O‘yinlar dars jarayoniga jonlilik olib kiradi, o‘quvchilarda qiziqish uyg‘otadi va ularni faol ishtirok etishga undaydi. Mazkur maqolada o‘yinlarning EFL darslarida o‘quvchilar motivatsiyasiga ta’siri batafsil yoritiladi.

Motivatsiyaning nazariy asoslari

Motivatsiya o‘quv faoliyatining eng muhim tarkibiy qismlaridan biridir. U o‘quvchining bilim olishga bo‘lgan ichki ehtiyoji, qiziqishi va intilishlarini ifodalaydi.(Dornyei, 2001). Pedagogik va psixologik tadqiqotlarga ko‘ra, motivatsiya yuqori bo‘lgan o‘quvchilar o‘quv jarayonida faolroq qatnashadi va yuqori natijalarga erishadi.(Gardner, 1985).

Motivatsiya asosan ikki turga bo‘linadi: ichki va tashqi. Ichki motivatsiya o‘quvchining o‘rganishga bo‘lgan shaxsiy qiziqishi bilan bog‘liq bo‘lsa, tashqi motivatsiya baho, mukofot yoki rag‘batlantirish orqali shakllanadi.

EFL darslarida o‘yinlardan foydalanish ushbu ikki turdagi motivatsiyani uyg‘unlashtiradi. O‘yin davomida o‘quvchilar zavq bilan o‘rganadi va shu bilan birga g‘oliblik yoki mukofot olish istagi orqali yanada faol bo‘ladi.

O‘yinlarning pedagogik ahamiyati

O‘yinlar ta’lim jarayonida muhim pedagogik vosita hisoblanadi. Ular o‘quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlariga mos keladi hamda dars jarayonini interaktiv holga keltiradi.

O‘yinlarning pedagogik ahamiyati shundan iboratki, ular o‘quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantiradi, bilimlarni mustahkamlashga yordam beradi va muloqot ko‘nikmalarini shakllantiradi.(Harmer, 2007). Ayniqsa, chet tilini o‘rganishda o‘yinlar amaliy mashg‘ulot sifatida katta ahamiyatga ega.

Shuningdek, o‘yinlar o‘quvchilarni dars jarayoniga jalb qiladi va ularning diqqatini uzoq vaqt davomida saqlab turishga yordam beradi.

EFL darslarida o‘yin turlari

EFL darslarida turli xil o‘yinlardan foydalanish mumkin. Har bir o‘yin o‘ziga xos maqsadga xizmat qiladi.

Leksik o‘yinlar o‘quvchilarning lug‘at boyligini oshiradi. Grammatik o‘yinlar esa qoidalarni mustahkamlashga yordam beradi.(Larsen-Freeman, 2000). Rol o‘ynash o‘yinlari o‘quvchilarning nutq ko‘nikmalarini rivojlantiradi va ularni real hayotiy vaziyatlarga tayyorlaydi.

Bundan tashqari, raqamli o‘yinlar ham keng qo‘llanilmoqda. Ular o‘quvchilarning zamonaviy texnologiyalar orqali o‘rganishga bo‘lgan qiziqishini oshiradi.(Vygotsky, 1978).

O‘yinlarning motivatsiyaga ta’siri

O‘yinlar o‘quvchilarning motivatsiyasini oshirishda muhim rol o‘ynaydi. Birinchidan, ular darsni qiziqarli qiladi. Qiziqarli dars esa o‘quvchini faol ishtirok etishga undaydi.

Ikkinchidan, o‘yinlar o‘quvchilarda muvaffaqiyat hissini uyg‘otadi. Har bir kichik yutuq o‘quvchining o‘ziga bo‘lgan ishonchini oshiradi. Bu esa keyingi o‘quv jarayonida ijobiy natijalar beradi.

Uchinchidan, o‘yinlar stress va qo‘rquvni kamaytiradi. O‘quvchilar xato qilishdan qo‘rqmaydi va erkin fikr bildiradi. Bu esa ularning nutq faoliyatini rivojlantiradi.

Psixologik va ijtimoiy ta’sirlar

O‘yinlar o‘quvchilarning psixologik va ijtimoiy rivojlanishiga ham ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Ular o‘quvchilarda o‘ziga ishonchni oshiradi, jamoada ishlash ko‘nikmalarini shakllantiradi va sog‘lom raqobat muhitini yaratadi.

Bundan tashqari, o‘yinlar o‘quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantiradi va muammoli vaziyatlarda to‘g‘ri qaror qabul qilishga o‘rgatadi.

Amaliy tavsiyalar

O‘yinlardan samarali foydalanish uchun o‘qituvchi o‘yinlarni to‘g‘ri tanlashi kerak. O‘yinlar o‘quvchilarning yoshiga va bilim darajasiga mos bo‘lishi zarur.

Shuningdek, o‘yin davomida barcha o‘quvchilarni jalb qilish muhim. O‘qituvchi vaqtni to‘g‘ri taqsimlashi va o‘yinni dars maqsadiga mos ravishda tashkil etishi lozim.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, o‘yinlar EFL darslarida o‘quvchilar motivatsiyasini oshirishning samarali vositasidir. Ular darsni qiziqarli va interaktiv qiladi, o‘quvchilarning bilimni o‘zlashtirish jarayonini yengillashtiradi.

O‘yinlar orqali o‘quvchilar erkin fikrlaydi, muloqot qiladi va o‘ziga ishonch hosil qiladi. Shu sababli zamonaviy ta’limda o‘yinlardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Yo‘ldoshev J., Usmonov S. Pedagogik texnologiya asoslari. Toshkent, 2014.
2. Azizxo‘jayeva N. Pedagogik mahorat. Toshkent, 2010.
3. Ochilov M. Yangi pedagogik texnologiyalar. Toshkent, 2012.
4. Shodmonov Sh. Ta’limda innovatsion texnologiyalar. Toshkent, 2018.
5. O‘zbekiston Respublikasi Xalq ta’limi vazirligi. Chet tillarini o‘qitish metodikasi. Toshkent, 2017.
6. Harmer, J. (2007). How to teach English. Harlow: Pearson Education.
7. Dörnyei, Z. (2001). Motivational strategies in the language classroom. Cambridge: Cambridge University Press.
8. Wright, A., Betteridge, D., & Buckby, M. (2006). Games for language learning. Cambridge: Cambridge University Press.
9. Krashen, S. D. (1982). Principles and practice in second language acquisition. Oxford: Pergamon Press.
10. Prensky, M. (2001). Digital game-based learning. New York: McGraw-Hill.